

duurzaamplus.nl

zelfstandig, onafhankelijk en ter zake

EU bouwt aan duurzaam onderwijs voor een welvarend en competitief Europa

Désirée Crommelin, 11/02/2019

EU BOUWT AAN DUURZAAM ONDERWIJS VOOR EEN WELVAREND EN COMPETITIEF EUROPA. HET GAAT OM DUURZAAM IN DE ZIN VAN TOEKOMSTBESTENDIG EN ECOLOGISCH. Climate-KIC Education ontwikkelt binnen de EU samen met universiteiten en hogescholen postacademisch onderwijs op het gebied van duurzame en circulaire economie voor young professionals. In de huidige samenleving wordt van hun als net-afgestudeerden verwacht, dat zij actuele en bruikbare kennis in hun baan meenemen om de sociaaleconomische transitie naar een duurzame samenleving te realiseren. Wetenschappelijke maar vooral praktische kennis daarover ontbreekt op dit moment in de Europese economie. “Veel afgestudeerden falen in hun eerste baan, omdat ze dingen geleerd hebben die ze in een baan bij overheden of bedrijfsleven niet kunnen gebruiken”, stelt Christoph Auch, verantwoordelijk voor de learning hub van Climate-KIC.

Scholierenstaking

De grote maatschappelijke problemen als klimaatverandering, klimaatvluchtelingen, schone economie en hergebruik van grondstoffen laten jongeren waar ook ter wereld niet koud, zo blijkt uit de scholierenstakingen wereldwijd. De scholieren volgen het voorbeeld van de zestienjarige Zweedse scholier Greta Thunberg die met haar ‘*Skolstrejk för klimatet*’ in de zomer van 2018 begon. Zij wijst politici en de top van het bedrijfsleven voortdurend op hun verantwoordelijkheid. “Omdat u, onze leiders zich als kinderen gedragen, moeten wij nu de verantwoordelijkheid nemen die u lang geleden had moeten nemen. We zijn hier om duidelijk te maken dat de verandering er komt, of u het leuk vindt of niet.” hield ze haar gehoor kortgeleden in Reykjavík en Davos voor en prikte zo feilloos al die argumenten van eigenbelang en ‘schone’ woorden door. Haar oproep – en nu van vele scholieren die wereldwijd staken – gaat niet alleen over CO2-uitstoot, duurzame energiebronnen, hergebruik van grondstoffen of het terugdringen van plastic soep. Hun oproep gaat ook over onderliggende fundamentele zaken als duurzaam onderwijs in kennis en vaardigheden om die transitie naar een ecologische en circulaire economie te bewerkstelligen.

“Dit vanuit het bewustzijn dat onze professionele verantwoordelijkheid ons de macht geeft een duurzaam welvarend en competitief Europa te realiseren.”

Duurzaam onderwijs

De afgelopen jaren kaartten [Studenten van Morgen](#), [Toekomstbestendig.nl](#), [de Groene Generatie](#) tot en met [Nederlandse Vereniging Duurzame Energie](#) het volgens hun gebrekkige onderwijs op [duurzaamplus.nl](#) aan. Steeds weer dat argument: het huidige onderwijs bereidt niet voor op een baan in de toekomstige economie. Duurzaamheid wordt nog te veel gezien als een ideologische liefhebberij van de jonge generatie, maar volgens hen los je klimaatverandering, luchtvervuiling, natuurrampen of klimaatvluchtelingen niet op met een bijvak of workshop hier en daar.

Europa bouwt duurzame kennisinfrastructuur

Christoph Auch verantwoordelijk voor de virtuele *learning hub* van Climate-KIC en zelf afgestudeerd in Business Management aan de Universität zu Köln herkent deze klachten. Hij hoort ze vaak van zowel jong afgestudeerden als hun werkgevers. Bij overheden en in het bedrijfsleven kunnen ze op papier de beste mensen van de meest gerenommeerde universiteiten krijgen. Echter deze net-afgestudeerden falen te vaak, omdat ze niet de kennis en vaardigheden hebben die vandaag de dag nodig is. Iets waarover Auch zich zorgen maakt. “Om om die reden te falen in je eerste baan is voor veel jonge professionals een grote persoonlijke teleurstelling en zo iets werkt heel demotiverend. Ook draagt het niet bij aan een duurzame samenleving in de Europese Unie.”

Welvarend en competitief EU

Acht jaar geleden nam de EU in haar streven tot een toekomstbestendige sociaaleconomische unie, al het initiatief om een duurzame onderwijs- en kennisinfrastructuur te bouwen. De adviseur van Climate-KIC Education benadrukt dat de Europese Unie hierbij geen wetten of richtlijnen kan uitvaardigen. “Onderwijs is gezien het culturele karakter, een zaak van de landen of regio’s binnen de EU.” Auch onderkent dat het geen gemakkelijke taak is als EU onderwijs te beïnvloeden. Zeker wanneer je begint bij het begin namelijk bij de docenten. “Enige weerstand ligt voor de hand gezien het feit dat we hen als buitenstaander aanspreken op hun expertise en ervaring als docent binnen hun ‘silo’, hun eigen wereldje. Vaak is men risicomijdend en aanpassingen in hun educatiesysteem met alle interne intriges van dien, kost veel tijd.” Dat is de reden dat Climate-KIC uitdrukkelijk programma’s ontwikkelt die officieel buiten het curriculum van universiteit of hogeschool vallen, maar wel met behulp van de daar aanwezige kennis. “Het risico van een innoverende, duurzame curriculum ligt daarmee officieel bij Climate-KIC, niet bij de universiteit of hogeschool. Dat geeft ruimte in geest en plannen”, beschrijft hij zijn ervaring.

Life long learning

De benadering van Climate-KIC en haar partners mag soms theoretisch en systeemdenkend zijn. Zij is wel degelijk gericht om op een fundamenteel niveau veranderingen en aanpassingen te bewerkstelligen om de transitie naar een duurzame economie te realiseren, zowel in de dagelijkse praktijk van colleges en als straks op de werkvloer. Climate-KIC gaat met haar partners en doelgroepen de diepte in om de heersende denkwijze te doorbreken en deze aan te passen aan de vragen in de huidige samenleving. “Juist dat eist van iedereen veel – of het nu gaat over academici, actievoerders of professionals – onze manier van denken is taai.” In het postacademisch onderwijs voor PhD, voor net-afgestudeerden of voor ervaren professionals is het uitgangspunt *life long learning* door het volgen van masterclasses, workshops of online lessen en daar gelijkgestemde professionals te ontmoeten. “Gezamenlijk streven we ernaar het te ervaren wat het betekent je vakkennis en vaardigheden anders te moeten inzetten in je werk. Dit vanuit het besef dat onze professionele verantwoordelijkheid ons de macht geeft een duurzaam welvarend en competitief Europa te realiseren.” Auch ziet het niet als een top-down-benadering, noch dat het een quick fix-recept is met checklist Hoe anders. “Het is een fundamentele, opbouwende ervaring in onze persoonlijk en professionele benadering. Het is voor iedereen een ingrijpende ervaring dit binnen de doelgroep te beleven en zo je vak als nieuw te benaderen. Dat zelfde geldt straks ook voor je studenten en de mensen op de werkvloer.”

Journey, Catapult of Spark

De programma’s voor net-afgestudeerden en professionals van Climate-KIC bieden kennis en vaardigheden op verschillend niveau om op te treden tegen klimaatverandering. Daarnaast biedt het EU-instituut een breed scala aan cursussen

voor leiders uit onderwijs, wetenschap en bedrijfsleven om hun klimaat- en innovatiekennis bij te werken of op te frissen. De programma's dragen veelzeggende namen zoals *Journey*, *Catapult* of *Spark*. *Journey* is Europa's grootste zomerschool voor innovatie en ondernemerschap om de klimaatverandering aan te pakken. Het biedt een unieke combinatie van klimaatkennis en hands-on zakelijke ervaring. "Vier weken duurt deze 'reis' waarin de studenten in drie verschillende Europese steden het programma volgen. Bij de keuze van de steden wordt rekening gehouden dat deze niet te veel uit elkaar liggen, zodat het reizen een niet te grote ecologische voetprint vergt", wil Auch toch even gezegd hebben.

Het programma *Catapult* is de tweeweekse zomerschool op verschillende Europese locaties over klimaat-gerelateerde onderwerpen voor promovendi van over de hele wereld. Het is een virtuele hub geworden voor nieuwe ideeën vanuit interdisciplinaire benaderingen. Met *Spark*, het programma met lezingen en rondetafelgesprekken met inspirerende klimaatvernieuwers, -denkers en -wetenschappers hoopt Climate-KIC dat er een vonk overslaat naar de betrokkenen en zo tot actief klimaatbeleid leidt. Deze interactieve sessies worden georganiseerd door universiteiten, partners van EIT Climate-KIC.

Samenwerking met Nederlandse universiteiten

In hoeverre merkt de doorsnee Europeaan hier iets van? Is het een zwaarwegend punt in de komende verkiezingen voor het Europese Parlement? Het leeft volgens Auch, wel degelijk onder ondernemers, beleidsmakers en burgers. Hij geeft toe, dat dit wel een kwestie is van de heersende sociaaleconomische en politieke cultuur binnen de lidstaten en de mate waarin mensen de gevolgen van klimaatverandering aan den lijve beleven. Zo ontmoette hij in een van de Oost-Europese lidstaten aan een universiteit voor hoge ambtenaren – ministers, generaals, politici – veel enthousiasme, nieuwsgierigheid in goede discussies. Tegelijkertijd stelden de betrokkenen dat om dit in praktijk te brengen in hun land, het nog te vroeg is. Daarentegen merkt hij in Noord en West-Europa dat daar wel een hoger bewustzijn onder de mensen is over duurzaamheid en de transitie, maar men zich wantrouwiger en kritischer opstelt. Op de vraag met wie Climate-KIC in Nederland en België al samenwerkt, noemt Auch verschillende Nederlandse universiteiten en hogescholen. "We werken samen met Universiteit van Utrecht, WUR, TU Delft, de Vrije Universiteit, TU Eindhoven en met diverse hogescholen. Climate-KIC vindt enthousiaste deelnemers onder start-ups, incubators – zoals bij [YES!Delft](#) en ondernemers die voelen dat ze om moeten willen ze in de toekomst kunnen overleven in een duurzame en circulaire economie binnen de EU.

Climate-KIC Education

[Climate KIC \(Knowledge and Innovation Communities\)](#) is een onderdeel van de EU en wordt mede gefinancierd door het *European Institute of Innovation and Technology (EIT)*. Het heeft zeventien vestigingen over heel Europa. Vanwege Brexit is enige maanden geleden het hoofdkantoor van Londen naar Amsterdam verhuisd. Foto's KIC

Désirée Crommelin
© duurzaamplus.nl